

De opvoeding van een retrieverpup

**Kennel: Captains Second Division
Schapendreef 8
4641 HJ OSSENDRECHT**

tel: 0164 - 674210

Inhoud

1 De opvoeding van een retrieverpup.....	3
2 De raskeuze.....	4
3 De vroege opvoeding of het conditioneren.....	5
4 De socialisatieperiode.....	6
5 Huisvesting.....	6
6 Gehoorzaamheidsoefeningen.....	7
7 De 8e t/m de 12e levensweek.....	8
8 De 12e t/m de 16e levensweek.....	8
9 Het conditioneren van de jachthond.....	10
10 De fluit.....	10
11 Het markeerapport.....	10
12 Verloren apport.....	11
13 Het sleepspoor.....	11

1 De opvoeding van een retrieverpup.

Het opvoeden van een jonge hond verschilt in wezen heel weinig van het opvoeden van mensenkinderen. Zo sterk is deze gelijkenis zelfs, dat men voor het bestuderen van reacties en gedragingen van kinderen, honden als proefdieren gebruikt. Er blijken scherp begrensde perioden te zijn waarin kind en hond erg gevoelig zijn voor bepaalde invloeden en indrukken. Deze perioden, de z.g. "kritieke" perioden zijn in een hondenleven maar van betrekkelijk korte tijdsduur, in verhouding met die van een mens. Dit maakt het voor de hondenopvoeder alleen maar gemakkelijker, daar hij niet in jaren, maar in weken kan denken.

Iedereen weet hoe lang het duurt voor een kind een volwaardige plaats in de maatschappij in kan nemen. Kijken we daarbij naar de dierenwereld, dan zien we b.v. dat een jonge vos zich met drie maanden moet kunnen redden. Dit houdt in dat hij door een zeer gericht opvoeding alle kennis om zijn voedsel te bemachtigen en om alle gevaren te overleven, in die korte tijd moet hebben geleerd. Een in het wild levende vos is niet helemaal te vergelijken met onze gecultiveerde hondenrassen, maar toch geeft het een beeld hoe leergierig een dier op zeer jeugdige leeftijd al is.

Bij onze honden is altijd veel te weinig gebruik gemaakt van de vroege opvoeding. Dit kwam omdat wij de kennis omtrent de "kritieke" periode nog niet hadden. Meestal liet men de hond maar wat zijn gang gaan tot hij een jaar oud was en hij lastig werd. Pas dan werd met de africhting begonnen. In principe is dat hetzelfde als een kind tot zijn veertiende jaar zijn eigen gang laten gaan, het helemaal niets te verbieden en te leren, om het daarna een spoedcursus te geven.

Nu wij weten dat de "kritieke" perioden voor een hond liggen tussen de 8e en 16e week, moeten wij daar zoveel mogelijk gebruik van maken. De kans die wij moeten krijgen om in die twee maanden van onze pup een blijde gehoorzame hond te maken zonder angst voor mens en dier, moeten wij met beide handen aangrijpen. De tijd en moeite die dat kost staat niet in verhouding tot het gemak dat U er later van hebt. Bovendien krijgt de pup de kans om zich volledig te ontplooien, om alle eigenschappen en aanleg, die hem door een gerichte fok zijn meegegeven, optimaal te ontwikkelen.

2 De raskeuze.

U hebt besloten een pup aan te schaffen en uw keuze is daarbij op een Retriever gevallen. Alle retriever-rassen hebben een ding gemeen, de eigenschap die hen zo geschikt en geliefd maakt als huishond en als jachtmakker, de wil om te werken voor de mens. Deze eigenschap is, door hun jachthond zijn, ingefokt en deze "will to please" maakt de Retriever tot een uitstekende kameraad, die in verhouding tot andere rassen gemakkelijk gehoorzaam te maken is. Ze willen zo graag de baas een plezier doen. Bij Uw keuze moet U wel terdege rekening houden met het gevoelige karakter.

We kunnen de retrievers in de volgende rassen verdelen:

de Labrador Retriever

de Golden Retriever

de Flatcoated Retriever

de Curlycoated Retriever

de Chesapeake Bay Retriever

de Nova Scotia Duck Tolling Retriever

De Golden Retriever lijkt in alles veel op de Labrador, maar is over het algemeen iets gevoeliger.

De Flatcoated Retriever is de Retriever met het meeste temperament. Dit drukke en beweeglijke maakt de hond iets moeilijker en de beweging en de huisvesting moet daarop gericht zijn.

De Curlycoated en de Chesapeake lijken erg op elkaar, niet in uiterlijk, maar wel in hun gedrag. Het zijn honden, die voor het zwaarste apporteerwerk gefokt zijn en daarvoor een grote dosis doorzettingsvermogen en initiatief hebben meegekregen. Deze eigenschappen maken de Chesapeake en de Curlycoated veel moeilijker af te richten dan de andere retriever-rassen.

De Nova Scotia Duck Tolling Retriever heeft meer een eigen karakter en is minder een allemansvriend.

3 De vroege opvoeding of het conditioneren.

Het tijdstip waarop U de pup uit het nest moet halen is als deze precies 8 weken oud is, of zo dicht mogelijk hierbij. We hebben al verteld hoe snel de ontwikkeling van een pup gaat en een paar dagen kan alweer verschil uitmaken. Als U twee pups uit een nest wil nemen moet U zich wel realiseren dat deze eigenlijk gedurende de "kritieke" periode niet constant bij elkaar mogen zijn. De dominantie die in het nest is vastgelegd zal de ene pup de andere laten overheersen. De onderdanige pup krijgt daardoor niet de kans die hij zou hebben als hij alleen was.

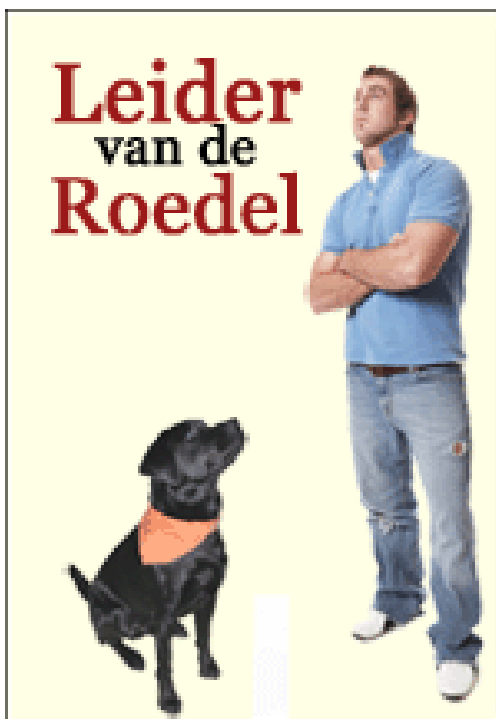
U moet de komst van een pup zodanig plannen dat U de eerste twee maanden niet langdurig van huis moet. Een pup in zijn "kritieke" periode in een hondenpension doen, waar hij niet bewust wordt opgevoed kan funest zijn voor de rest van zijn leven. Het is geen probleem als hij tijdelijk van adres verandert, als hij daar de aandacht krijgt die nodig is.

Het ideaal blijft echter om de pup gedurende die twee maanden volgens een van te voren vastgesteld schema op te voeden en de opvoeding in een hand te houden.

Wat heeft een pup nodig als U hem uit het nest heeft gehaald ? We kijken daarvoor weer naar de natuur. In eerste instantie neemt U de moederrol over, maar doordat de zoogperiode voorbij is, heeft deze moederrol haar hoogtepunt gehad. De vaderrol is veel belangrijker geworden. De vader verzorgt de opvoeding van de pups, terwijl ook het spel deels door de vader en deels door de andere pups wordt gespeeld. Als baas moet U in ieder geval de vaderrol overnemen en als U geen andere honden hebt, moet U ook door spelen de pups vervangen.

De positie van de pup in uw gezin dient vanaf het begin duidelijk te zijn.

Voorbeelden om die positie duidelijk te maken zijn eenvoudig:

- Als de pup/jonge hond eten krijgt gaat u eerst met uw hand in de bak om duidelijk te maken dat u eerst "neemt" en hij de restjes krijgt.
- Als u met de pup naar buiten gaat, gaat u eerst door de deur en de pup volgt u.
- Als u met de pup/jonge hond wandelt bepaalt u waar hij/zij plast en niet de hond.
- Deze regels gelden ook voor de overige gezinsleden. Op deze manier komt de hond onder aan de ranglijst van de "roedel"

4 De socialisatieperiode.

De periode tussen de 8e en de 12e levensweek wordt ook wel de socialisatieperiode genoemd. De pup moet leren zich sociaal te gedragen tegenover mensen en andere honden. Laat U de pup daarom veel bij mensen en neem hem mee als U ergens op visite gaat. Hij leert dan dat hij voor vreemde mensen en voor een vreemde omgeving niet bang hoeft te zijn. Wel moet U zich ervan bewust zijn dat de pup net zo gevoelig is voor positieve als voor negatieve invloeden. Zou hij in de kritieke periode een heel nare ervaring hebben met b.v. mensen, dan kan er voor de rest van zijn leven toch een zekere vrees blijven bestaan.

Voor de socialisatie met honden brengt U Uw pup regelmatig in contact met andere pups, oudere reuen en teven. Ook hier weer een beetje voorzichtig in de keuze van de speelmakkers; niet elke oudere hond is zo sociaal opgevoed, dat hij een pup op de juiste manier behandelt. Een hond die zijn eerste maanden geïsoleerd doorbrengt, zal later veel moeite hebben zijn vrees voor vreemde mensen en honden te overwinnen.

Een hond echter, die van nature erg bang is, zal zijn vrees ook door bewust socialiseren bijna nooit helemaal kwijtraken. Bij het conditioneren ontwikkelen we de aanwezige aanleg. Is de aanleg niet of nauwelijks aanwezig, dan helpt ook het conditioneren niet.

5 Huisvesting

De huisvesting van een pup van \pm 8 weken kan wel problemen opleveren. In huis krijgt hij wel voldoende aandacht, maar ook weinig vrijheid, omdat hij overal aan wil zitten en nog niet zindelijk is. U loopt dan de hele dag dingen te verbieden, waardoor de pup erg down kan worden. Beter is de hond overdag en 's nachts in een kenneel te zetten, waar hij voldoende speelgoed heeft om bezig te blijven. Natuurlijk leert hij bij het uitlaten, dat de wereld groter is, dan die paar vierkante meter. 's Avonds neemt U hem mee in huis en kunt U hem op Uw gemak in de gaten houden, met hem spelen en hem zindelijk maken.

Leer de pup ook meteen een vaste plaats te houden, alhoewel U er de eerste weken niet te streng op mag zijn. Maak er een gewoonte van om hem, zodra hij ergens wil gaan slapen, met het commando "op je plaats" of "in je mand" op die plaats(/bench) te brengen. Na een paar weken mag U iets strenger worden en eisen dat hij daar blijft zolang U dat wilt. Als hulp kunt U hem dan aan een lijntje leggen, zodat hij daar wel moet blijven en het leert te accepteren.

6 Gehoorzaamheidsoefeningen

Het schema van de gehoorzaamheidsoefeningen kan als volgt zijn. Iedere dag neemt U de pup even apart om de oefeningen met hem door te nemen. Dit kan tijdens het uitlaten gebeuren, maar dan moet de pup eerst even lekker uit kunnen rennen. De commando's kunnen als volgt zijn:

Activiteit	Commando
Lopen aan de lijn	Naast, volg, achter.(een van de drie)
Zitten	Zit.(voor jachtopleiding een korte scherpe fluittoon)
Komen	Naam van de hond, Kom hier of kom voor (Fluit: een lange fluittoon of een serie korte tonen)
Liggen	Down of af. Voor het afleggen: Down en blijf.
Markeerapport	Naam van de hond, apport.
Verloren apport	Naam van de hond, zoek apport.
Sleepspoor	Zoek, zoek, zoek.
Alles wat niet mag	Een scherp en kort "NEE"

De eerste weken is de pup nog wat stuntelig in zijn bewegingen, zodat we de oefeningen beperkt houden.

Lopen aan de lijn, zitten, komen en een eenvoudig apport. Vergeet niet dat U met een jonge hond te doen hebt en verwacht niet meteen resultaat. Bewaar vooral uw geduld. Nooit mag er bij de oefeningen gestraft worden, alles moet volkomen zonder dwang gebeuren. Hulp, zoals bij het zitten de achterhand neerdrukken en bij het komen even aan de lijn trekken, zijn natuurlijk wel toegestaan, als de stem maar voor goede begeleiding zorgt. Beloon veel met de stem. Met de stem kunnen we de hond prijzen en belonen, maar ook kunnen we de stem teleurgesteld en boos doen klinken. De meeste mensen werken met een te vlakke stem. Met een stem die nooit straft, maar ook nooit streelt. Vooral bij een jonge hond aan wie we onze bedoelingen zo moeilijk duidelijk kunnen maken, moeten we alle registers van de stem aanspreken. Ook de commando's moeten op een korte duidelijke toon gegeven worden en altijd voor dezelfde oefening precies gelijk zijn.

Denk niet dat een jonge hond even snel leert als een volwassen hond. Het kan erg langzaam gaan, maar na verloop van een paar weken zit het er wel muurvast in.

Het apporteren gebeurt spelenderwijs. Wel kunnen we de pup als dat nodig is, aan een lange dunne lijn houden. Gebruik vooral lichte dummy's. De hond moet ze graag en zonder moeite pakken. Zorg voor afwisseling: een opgerolde sok, een eenden- of fazantenvleugel, een opgestopt konijnenvel. Een manier is de dummy te gooien en de pup er gewoon te laten inspringen. Zodra hij hem oppakt roept U "braaf", "kom hier" en U loopt weg. De pup zal dan achter U aanhollen. Opeens blijft U staan, bukt en beloont de pup terwijl hij de dummy nog vast heeft. Niet meteen moeilijk doen en eisen dat de pup gaat zitten. Wees blij dat hij met de dummy bij U opspringt. Geef dan het bevel "los" en neem de dummy uit zijn mond. Vooral niet meer dan een paar apportjes per dag. Alles wat de pup U buiten of in het huis uit zichzelf komt

aanbieden moet U met veel "braven" in ontvangst nemen. Ook al zijn het Uw duurste schoenen!

Indien U een pup in zijn kritieke periode voor zoiets straft, kan hij de rest van zijn leven weigeren nog iets te apporteren. Ook het jagen achter pluimvee of andere dieren mag U niet te zwaar bestraffen. Probeer het te voorkomen. Indien een pup toch een kip zou vangen en bij U brengt, zeg dan alleen "los", maar beloon hem niet. Een keer kippensoep eten smaakt ook wel lekker!

7 De 8e t/m de 12e levensweek.

De opvoeding tussen de **8e en de 12e week** bestaat dus uit:

- zindelijk maken
- in huis aan een vaste plaats wennen
- wennen om in een kennel te zijn, in combinatie met andere honden of alleen
- iedere dag even de oefeningen doen, niet meer dan een paar minuten
- naast lopen
- zitten
- komen en apporteren
- verder socialiseren met mensen en honden
- wennen aan autorijden
- wennen aan een nieuwe, vreemde omgeving

Een niet te strakke aanpak, als er toch iets verboden moet worden, dan moet dit op de wolvenmanier gebeuren. De pup in het nekvel pakken en even schudden. Tegelijkertijd het woord "nee" gebruiken, zodat de hond leert wat dat woord betekent en hij er later genoeg aan heeft. Doe het niet te hardhandig en denk zeker in het begin aan de ingebrachte chip in de nekvel.

8 De 12e t/m de 16e levensweek.

De 12e week beginnen we met de pup te laten inenten. In het nest heeft hij de puppyenting tegen hondenziekte gehad. Hij moet nu de volledige enting hiervoor hebben en bovendien de eerste prik tegen leptospirose (ziekte van Weil).

Vooral dit laatste is erg belangrijk omdat een hond groot gevaar loopt door in besmet water te zwemmen. Voor leptospirose moet hij na 2 weken nog eens worden ingeënt, waarna hij voor een jaar immuun is. Ieder jaar voor de zomer moet de enting herhaald worden. Het is belangrijk dat een pup nog in zijn kritieke periode leert zwemmen. Activeer dit niet voordat hij is ingeënt. Zou hij echter spontaan gaan zwemmen, raak dan niet in paniek. Beloon hem maar zorg dat U hem tot na de enting een beetje bij water vandaan houdt.

Na de 12e week mogen we wat strenger worden. De pup weet wat er van hem verlangd wordt en we mogen nu iets gaan eisen.

De pup moet nu leren wie de baas is. Deze machtsstrijd kunt U tussen de 12e en 16e week elke dag verwachten. Zou U niet tijdig ingrijpen dan zal Uw hond altijd blijven doen waar hij zin in heeft en niet naar U luisteren.

De pup zal opeens Uw commando om te komen negeren. Dan niet te lang wachten maar achter hem aanhollen en hem in zijn nekvel pakken. Even schudden en dan weglopen en het commando herhalen.

Als de hond komt, overdreven belonen. Vooral bij het komen zal deze machtsstrijd zich vaak voordoen en krijgt U de kans te laten merken wie de baas is.

Na de 12e week leren we de hond ook op fluitsignalen te werken. Eerst geeft U het fluitsignaal voor komen, de hond begrijpt dit niet maar kijkt verrast op. Meteen geeft U dan het mondelinge bevel voor komen. Herhaalt U dit een paar keer, dan begrijpt de pup al snel het verband tussen fluiten en komen en zal hij op de fluit alleen al reageren. Voor diegenen die de hond voor de jacht af willen richten geldt hetzelfde voor het zitten op fluitsignaal.

De normale oefeningen zoals naast lopen en zitten gaan gewoon door en ook hierbij mogen wij een iets correctere uitvoering verwachten.

Als nieuw punt leren we de hond nu afleggen, d.w.z. het houden van een plaats. Hierbij mag de hond zitten of down gaan. De eerste keren binden we hem bij de oefening vast zodat hij wel moet blijven als U langzaam enkele passen bij hem vandaan gaat en het commando "blijf" herhaalt.

De volgende stap is de hond te laten zitten met de riem nog om, maar niet ergens aan vast gemaakt. Weer een aantal passen bij hem vandaan lopen en de hond daarbij strak blijven aankijken. Zodra hij achter U aan wil komen komt U snel naar voor en zet hem terug op zijn plaats. Daarna opnieuw proberen totdat hij een poosje rustig blijft zitten. Deze oefening ook iedere dag even herhalen en de afstand waar U op werkt vergroten. Het is nog niet nodig om uit het zicht te gaan.

De mensen die hun Retriever enkel als huishond houden hebben aan deze oefeningen genoeg. Voor hen is het voldoende dat hun hond keurig aan de lijn loopt, gaat zitten op bevel, zijn plaats houdt zolang de baas dat wil en vlot komt als er gefloten wordt. In huis heeft hij geleerd in zijn mand te gaan en is hij zindelijk.

Toch zouden wij iedereen aanraden met zijn hond eenvoudige oefeningen op jachtgebied te gaan doen. Zeker die eigenaren die in de toekomst fokplannen met hun hond hebben. Deze honden moeten bij sommige rasverenigingen hun aanleg voor de jacht tonen voordat zij voor de fok worden goedgekeurd. Iedere Retriever geniet intens van het werken met de baas en de sterkste retrievereigenschap, "the will to please" komt dan pas echt naar voor.

9 Het conditioneren van de jachthond

Pas na de 12e week treedt er verschil op in de opvoeding van jacht- en huishond. De pup heeft zich lichamelijk zodanig ontwikkeld zodat hij zich vlotter kan bewegen. Toch mag U van een hond van die leeftijd nog niet teveel eisen. Beslist niet langer dan een kwartier na elkaar werken.

10 De fluit

Bij de africhting voor de jacht speelt de fluit een belangrijke rol. De menselijke stem verontrust veel meer in het veld dan een fluit en daarom zijn het komen op fluit en het afstoppen (zitten) op afstand belangrijk genoeg om al in de kritieke periode aan de hond te leren. Schaf meteen een paar van dezelfde fluiten aan voor eventueel verlies. De hond went erg snel aan bepaalde fluit. Het zitten op fluit oefenen we eerst terwijl de pup naast loopt. Pas als hij vlot op het fluitsignaal gaat zitten, proberen we het als hij losloopt en op een paar meter van ons vandaan is. Dit afstoppen vooral niet overdrijven daar het een pup snel gaat remmen. Dit afremmen is iets

dat we ten alle tijden moeten voorkomen. Zodra we merken dat de pup wat minder blij en spontaan werkt, zullen we in bepaalde dingen een stapje terug moeten doen.

11 Het markeerapport

Het markeerapport, d.w.z. het apport waarbij de hond de dummy ziet vallen kunnen we nu wat afstand betreft langzaam opvoeren. Ook mogen we de pup wel eens twee dummy's laten markeren maar dan niet op te grote afstand. Altijd moet de pup beslissen welke dummy hij eerst gaat halen. Daar vooral niet bij gaan sturen.

Tot nu toe lieten we de pup bewust inspringen om de vaart erin te krijgen.

Na de 12e week mogen we ook gaan eisen dat hij wacht tot hij het commando "apport" krijgt. Hier ook weer oppassen dat de hond niet aarzelend gaat werken. Een erg timide hond

kunt U beter nog een poosje laten inspringen.

Indien U in het bezit bent van een dummy launcher is het nu de tijd om de pup langzaam aan een schot te wennen. Blijf zelf bij de hond en laat iemand anders op een afstand de dummy afschieten. Zodanig dat de dummy over de grond stuit in de richting van de pup die zo'n stuiterende dummy meestal erg interessant vindt en er de knal door vergeet.

De afstand waarop geschoten wordt langzaam kleiner maken afhankelijk van de reactie van de pup. Beter niet meteen beginnen een geweer af te schieten en zeker niet zonder dat de aandacht van de hond gericht is op iets dat hij apporteren mag. Dus altijd de knal en de dummy tegelijk, het principe van de dummy launcher.

12 Verloren apport

We kunnen nu ook met het verloren apport beginnen. Verloren apport wil zeggen dat de hond ergens iets moet zoeken wat hij niet heeft zien vallen en wat hij dus niet weet te liggen. In de praktijk weet de baas dat ook niet precies en zal de hond dus zelfstandig moeten zoeken en zijn neus gebruiken. Een goede methode: de

dummy ongeveer 50 meter wegbrengen zonder dat de hond het ziet. De wind moet zodanig zijn dat U tegen de wind in werkt en de hond de dummy dus met de neus kan vinden. De hond uitsturen met het commando "zoek apport". Natuurlijk zal hij er niets van begrijpen, maar als U zelf zigzag tegen de wind in gaat lopen en hem blijft aanmoedigen zal hij U wel volgen. Indien hij op deze manier een paar keer de dummy heeft gevonden zal hij enthousiaster gaan werken en langzaam een systeem in zijn zoekwijze krijgen.

13 Het sleepspoor

Daarnaast is het tijd om eens een sleepspoor te proberen. Hiervoor gebruiken we het beste een stuk pens. Een sleep van ongeveer 30 meter maken en de voerbak met pens op het eind verstoppert. We brengen de pup bij het begin, brengen de hand aan de grond en zeggen zacht "zoek, zoek, zoek". Laat de pup het spoor, na

het eerst te volgen los, dan niet meteen gaan roepen. Vaak kruist hij het later wel weer. Pakt hij het weer op dan meteen belonen. Steun hem met de woorden "braaf, zoek, zoek". Vindt hij zijn voerbak, dan erg belonen en de voerbak zorgt voor de rest. Doen we dit een paar dagen achtereen, wel op een andere plaats, dan zien we dat de pup vlog begrijpt hoe hij zijn voer het snelst kan vinden. De afstand mag dan wat opgevoerd worden en in het spoor kunnen stompe haken worden aangebracht. Nu de pup vlot allerhande dummy's apporteert en goed onder appel staat, kunnen we ook eens met een stuk koud wild oefenen. Kies een klein stuk wat de pup gemakkelijk kan dragen. Een klein konijn, een duif of een taling gaan erg goed. De eerste keer op korte afstand werken, zodat U, indien nodig, in kunt grijpen. Apporteert de pup het wild vlot, dan maken we er ook eens een sleepspoor mee. Een pup van 16 weken kan best een spoor van 75 tot 100 meter, compleet met haken, uitwerken.

Na de 14e week als de pup geënt is, proberen we of hij wil zwemmen. Pups die in het najaar of in de winter geconditioneerd worden hebben dan een handicap door het koude weer. Beslist niet forceren. Beter is te wachten tot het iets warmer wordt.

Het voorbeeld van een oudere hond, die goed zwemt, helpt vaak. Neem er de tijd voor en ga elke dag opnieuw langs het water. Daar gaat U met de oudere hond spelen door hem uit het water te laten apporteren. De pup wordt dan wel jaloers en opgewonden en zal al vlog langs de kant gaan plonsen. Het kan wel een week duren voor de pup zijn drempelvrees kwijt is en de sprong in het water waagt. Dan meteen ontzettend belonen. Pas als hij vlot en zonder vrees zwemt laten we hem ook iets uit het water apporteren. Ook hierbij de hond ook weer laten inspringen. Tenslotte kunnen we nog de dummy over een niet al te breed water gooien om de hond ook daaraan te wennen. Meer kunnen we op watergebied niet oefenen. Het blind sturen over water en zwemmen over extra breed water vraagt veel training en kan pas op oudere leeftijd gedaan worden.

Dit waren de belangrijkste punten in de jeugdige opvoeding van een Retriever. De pup is nu 16 weken en de belangrijkste periode in zijn leven is voorbij. In de afgelopen twee maanden heeft hij dingen geleerd, die hij later nooit meer zo goed zal kunnen leren. De verdere africhting komt later en we zullen nog veel ups en downs beleven. Maar de basis is gelegd en steeds weer zullen we de vruchten plukken van deze vroege opvoeding.